1. Poljudni povzetek okoljskega poročila

Pripravljavec plana: **OBČINA GORNJA RADGONA**
Partizanska cesta 13
9250 GORNJA RADGONA

Ime plana: OPPN za gradnjo hleva v Črešnjevcih

Ime dokumenta: **Okoljsko poročilo za OPPN za gradnjo hleva v Črešnjevcih**

1.1 Namen poljudnega povzetka

Namen poljudnega povzetka je predstaviti ključne ugotovitve in rezultate postopka Celovite presoje vplivov na okolje. Ta postopek se je izvedel za prostorski akt **Občinski podrobni prostorski načrt za gradnjo hleva v Črešnjevcih**, ki ga pripravlja Občina Gornja Radgona.

Na podlagi Zakona o varstvu okolja, je zato potrebno izdelati Okoljsko poročilo. To je dokument, kjer se navede ali ureditve iz prostorskega akta in njihovo delovanje, lahko pomembno vplivajo na področja, kot je zdravje ljudi, kulturno dediščino, krajino in naravo.
Iz mnenja ZRSVN št. 3563-0066/2024-3, z dne 26. 3. 2024, izhaja da plan OPPN za gradnjo hleva v Črešnjevcih in njegov daljinski vpliv leži izven posebnega varstvenega območja in zavarovanega območja, zato presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe plana v naravo na varovana območje ni treba izvesti.

Zakonska podlaga za izdelavo in vsebine Okoljskega poročila, izhaja iz predpisa *Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05 in 44/22 – ZVO-2).*

1.2 Opis plana OPPN in lokacija posega

Namen plana je vzpostaviti zakonsko podlago, s katero se bodo določili prostorski izvedbeni pogoji za gradnjo nestanovanjskih kmetijskih stavb (hlev za rejo prašičev, skladišče pridelkov, silosi, stavba za shranjevanje kmetijske mehanizacije in orodja, zbiralnik gnojevke).

Slika: Prikaz ožjega območja OPPN (rdeča obroba - območje OPPN)

Cilj OPPN je ustvariti pogoje za širitev obstoječe kmetije, na območju lastnih zemljišč.

Območje Občinskega podrobnega prostorskega načrta za gradnjo hleva v Črešnjevcih (v nadaljnjem besedilu: OPPN) se nahaja na južnem robu podeželskega naselja Črešnjevci, na obronkih Slovenskih goric, v občini Gornja Radgona. Območje OPPN je ob obstoječem kmetijskem gospodarstvu, ki je vpisano v register kmetijskih gospodarstev s številko KMG-MID: 100321840.

Območje občinskega podrobnega prostorskega načrta obsega dela parcel št. 1063 in 1062 obe v k.o. 187 – Črešnjevci, na EUP EU 6 z določeno namensko rabo – K1 (najboljša kmetijska zemljišča). Skupna površina območja OPPN znaša 3.809,1 m^2.

Območje OPPN zajema izključno zemljišča z opredeljeno kmetijsko rabo, na katerih se načrtujejo nove prostorske ureditve, medtem ko se del načrtovanih objektov nahaja na območju obstoječega gospodarskega poslopja z že opredeljenimi stavbnimi zemljišči skladno z določili OPN Občine Gornja Radgon. Enako velja za rušitev oz. odstranitev obstoječega hleva na že opredeljenih stavbnih zemljiščih, ki niso predmet OPPN. Ne glede na navedeno so obstoječi in načrtovani objekti zunaj območja OPPN upoštevani pri opredelitvi obstoječega stanja okolja in vrednotenju kumulativnih vplivov načrtovanih ureditev na okolje.

Slika: Prikaz predvidenih ureditev na območja OPPN

1.3 Izvedba celovite presoje vplivov na okolje

V okviru izdelave okoljskega poročila se je najprej opredelilo **obstoječe stanje**. Izhodiščno stanje na območju kaže, da je na območju opredeljena namenska raba K1 (najboljša kmetijska zemljišča), Po dejanski rabi je večji del opredeljen kot pozidana oz. sorodna zemljišča. Več kot polovico površine občine predstavljajo kmetijska zemljišča, tako po namenski kot dejanski rabi.

Južno, cca 20 m, od območja teče Boračevski potok, ki se južno od Petanjcev izliva v Muro.
Območje OPPN ni poplavno ogroženo, nahaja pa se na erozijskem območju, kjer veljajo zahtevni zaščitni ukrepi. Glede na opozorilno karto verjetnosti pojavljanja zemeljskih in hribinskih plazov (GeoZS) se v manjših delih na območju pojavlja tudi srednja stopnja verjetnosti pojavljanja plazov.

Območje leži na vodnem telesu podzemne vode Murska kotlina. Na območju OPPN je vodovarstveno območje vrelčnega nivoja, ki je zavarovano z Odlokom o določitvi varstvenih pasov vseh javnih vodnih virov in ukrepih za njihovo zavarovanje v Občini Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin: Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota, št. 27/84 in Ur. l. RS, št. 76/00).

Na območju urejanja ter v območju vplivov novih posegov, ni območij z naravovarstvenim statusom in ni enot kulturne dediščine, vpisanih v register nepremične kulturne dediščine.

Za namen presoje vplivov na okolje, so bili v okoljskem poročilu izbrani **določeni okoljski cilji in kazalniki za te cilje**. Vplivi izvedbe plana se ugotavljajo na podlagi posledic prostorskega plana

(sprememba izbranih kazalnikov) na izbrane okoljske cilje.
Izbrani so bili okoljski cilji za sestavine okolja, na katere bi lahko prostorski akt imel vpliv: tla, vode: površinske, podzemne in ogrožena območja ter varovanje zdravja ljudi (zrak, hrup).

Okoljsko poročilo je dokument, ki se ga skupaj z Odlokom za prostorski plan (OPPN) posreduje na Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Direktorat za okolje, Sektor za okoljske presoje, ki vodi **postopek celovite presoje vplivov na okolje**. Sledi njihov pregled in **podaja mnenja o ustreznosti okoljskega poročila**, ki se ga pripravi tudi na podlagi prejetih mnenj, vseh ostalih nosilcev urejanja prostora.

1.4 Alternative

Alternativne variante pri sprejemanju izvedbenega plana OPPN niso bile predlagane. Planirana ureditev predstavlja širitev obstoječe kmetije na robu naselja. Ureditve so funkcionalno, tehnološko in prostorsko vezane na že obstoječe objekte ter na zemljišča v lasti investitorja.

V okviru priprave okoljskega poročila so bili vplivi načrtovane ureditve glede na posamezne vidike okolja ovrednoteni kot sprejemljivi ob upoštevanju z okoljskim poročilom opredeljenih omilitvenih ukrepov. Pri načrtovanju ureditev so bile upoštevane prostorske in funkcionalne omejitve obstoječe kmetije ter zahteve glede zagotavljanja ustreznih pogojev za rejo živali, ravnanja z živinskimi gnojili ter odvajanja padavinskih ter drugih odpadnih voda.

Izboljšave za tehnološke rešitve so možne ob pripravi projektne dokumentacije za gradnjo predvidenih objektov, kjer se določa vgradnja opreme (kot npr. gradnja silosov, prezračevalni sistem za hlev) in tudi točna lokacija vseh predvidenih objektov.

Možna alternativa je še **ničelna alternativa**, da se predlagana širitev kmetije ne izvede. V tem primeru bi se ohranilo obstoječe stanje, brez izgradnje novega hleva in spremljajočih ureditev. Posledično ne bi prišlo do posega v prostor niti do vplivov povezanih z gradnjo in obratovanjem načrtovanega objekta, hkrati pa ne bi bila omogočena tehnološka posodobitev kmetije in uvedba sodobnih rešitev, ki temeljijo na najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT).

1.5 Rezultati presoje

Pri presoji vplivov na izbrane okoljske cilje za tla, površinske in podzemne vode, ogrožena območja ter varovanje zdravja ljudi (zrak, hrup), se je ugotovilo, da bo **vpliv** predvidenih ureditev na izbrane okoljske cilje **nebistven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov**.

Izvedba plana OPPN bo pomenila zmanjšanje naravnega vira **tal oz. kmetijskih površin**, saj je nepozidano območje OPPN opredeljeno z namensko rabo – najboljša kmetijska zemljišča (K1), po dejanski rabi v severnem delu pa je označeno kot ekstenzivni oz. travniški sadovnjak. Zmanjšanje kmetijskih površin, zaradi izvedbe OPPN, bo glede na kmetijske površine v občini, minimalno. Z ohranjanjem kmetijske dejavnosti se ohranja poselitev in kulturna krajina, spodbuja pa se tudi lokalno pridelano hrano. Vpliv na tla je vezan predvsem na čas gradbenih oz. zemeljskih del. Tveganje za zbitost tal je prisotno predvsem v času gradnje zaradi uporabe težke mehanizacije in začasnih manipulativnih površin. Za zmanjšanje tveganja so podani omilitveni ukrepi za ravnanje z zemeljskim izkopom, organizacijo gradbišča in izvedbo sanancije degradiranih površin po končani gradnji

Zaradi širitve prašičjereje se bodo povečale količine živinskih gnojil in odpadnih voda, kar bi lahko ob neustreznem ravnanju povzročilo onesnaženje **površinskih ali podzemnih voda**. Tveganje za onesnaženje predstavljajo predvsem morebitno iztekanje gnojevke iz hleva ali zbiralnika, neustrezno skladiščenje in prekomerno gnojenje kmetijskih površin. Območje OPPN leži na vodovarstvenem območju, na širšem območju pa se nahajajo tudi **vodni viri mineralne vode**. Predvidena je ureditev zaprtega in vodotesnega zbiralnika za gnojevko z zadostno skladiščno kapaciteto. Investitor ima zagotovljene tudi zadostne kmetijske površine za uporabo živinskih gnojil, viške pa bo oddajala drugim prevzemnikom skladno z gnojilnimi načrtom, zato dovoljena obremenitev kmetijskih zemljišč z dušikom ne bo presežena. Komunalne odpadne vode se bodo odvajale v javno kanalizacijo, za odvajanje padavinskih voda pa je potrebno zmanjšati hipni odtok in predvideti objekte za zadrževanje voda. Padavinske vode z manipulativnih površin je treba pred izpustom ustrezno očistiti preko peskolovov in lovilcev olj.

Zaradi zmanjšanja **erozijske in plazljive nevarnosti** je bilo izdelano geotehnično mnenja, od koder izhaja da je, ob upoštevanju sestave tal in konfiguracije terena, teren v območju gradnje in bližnji okolici v vsakem primeru stabilen, zato se ob korektnem temeljenju objektov ter ob ustrezno urejenem odvodnjavanju stabilnostne razmere v nobenem predvidljivem primeru ne bodo poslabšale in bo zagotovljena trajna stabilnost in varnost predvidenih novih zgradb. Gradnja ponikovalnic je na območju ožjega pasu vodovarstvenega območja vrelčnega nivoja, na katerem se nahaja območje OPPN, z Odlokom o določitvi varstvenih pasov vseh javnih vodnih virov in ukrepih za njihovo zavarovanje v občini Gornja Radgona (Vestni – Uradne objave št. 27/84, Ur. l. RS, št. 76/00), prepovedana.

Pri reji nastajajo razpršene emisije v **zrak, emisije vonjav.** Emisije neprijetnih vonjav večinoma povzročajo plini ali pare lahkohlapnih spojin, katerih koncentracije v zraku ob viru ali na večji razdalji ne dosegajo visokih vrednosti, oziroma je njihov prag zaznavnosti izjemno nizek. To pomeni, da tudi pri zelo nizkih koncentracijah učinkujejo moteče. Znotraj minimalne oddaljenosti je 12 sosednjih stanovanjskih hiš oz. stavb. Odmik je lahko manjši, če so z ukrepi na primarni strani zmanjšane emisije snovi, ki povzročajo vonj, ali če se odpadni plin, vsebujoč vonj, obdeluje v napravi za čiščenje odpadnih plinov. Za OPPN je bila izdelana Strokovna ocena o obremenitvi okolja z vonjavami za kmetijo Hamler Luke na lokaciji Črešnjevci 127 v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni – zaradi novega hleva za rejo prašičev. V strokovni oceni sta obravnavana dva scenarija obratovanja, in sicer obremenitev okolja z vonjavami v primeru maksimalnih emisij vonjav ter širjenje vonjav v primeru, ko se izvajajo ukrepi za zmanjševanje vonjav. Glede na izvedene ocene emisij vonjav in modelne izračune obremenitev zunanjega zraka ni pričakovati nesprejemljivega poslabšanje kvalitete zraka v okolici kmetije pri najbližjih stanovanjskih objektih. Modelni izračun je pokazal sprejemljivo pogostost vonjav za mešano kmetijsko stanovanjsko območje (4%, kar je pod priporočljivo mejno vrednostjo nemške smernice 15% za mešano kmetijsko območje ter tudi 10% za samo stanovanjsko območje).

Med izvedbo plana se bo obremenitev s **hrupom** povečala v okolici gradbišča zaradi gradbenih del in obratovanja gradbene mehanizacije ter ob transportnih poteh zaradi prevozov materiala za potrebe gradnje. Vpliv gradnje na povečanje hrupa bo kratkotrajen in po oceni ne bo povzročal čezmerne obremenitve okolja s hrupom. V času obratovanja dejavnosti, ki predstavlja prašičerejo in se izvaja v hlev, hrup povzročajo ventilatorji za prezračevanje prostorov. Vzpostavljeno bo prisilno avtomatsko prezračevanje, ki je računalniško vodeno in se prilagaja temperaturi in vlagi v hlevu (primerno za živali) ter temperaturi v zunanjem zraku. Vpliv na obremenitev s hrupom po izvedbi plana bo na območju plana in v bližnji stanovanjski okolici ob upoštevanju splošnih omilitvenih ukrepov, ki izhajajo iz zakonodaje, po oceni nebistven. Vire hrupa naj se namesti tako, da so usmerjeni stran (npr. na J, JV in V strani) od občutljivih sprejemnikov, v fazi pridobivanja

gradbenega dovoljenja pa mora biti izdelana tudi strokovne ocene skladnosti v skladu z 19. členom Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju.

Posebno **spremljanja stanja** ki bi izhajalo iz presoje ni podano, z vidika vonjav naj se zbirajo morebitne pritožbe zaradi neprijetnih vonjav. Odvisno od rezultatov prvih meritev hrupa pa se spremljanje stanja izvaja skladno s Pravilnikom o prvem ocenjevanju in obratovalnem monitoringu za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS št. 105/08 in 44/22 – ZVO-2).

Na podlagi ugotovitev okoljskega poročila, ocenjujemo, da je OPPN za gradnjo hleva v Črešnjevcih, z vidika vplivov izvedbe plana na okolje in varstva človekovega zdravja sprejemljiv ob izvedbi omilitvenih ukrepov.

Izdelovalec okoljskega poročila: IPSUM, okoljske investicije, d.o.o.
Ljubljanska cesta 72, 1230 Domžale
Vodja projekta: Ivo Kejžar, univ.dipl.inž.kem.

